

((ئەو وێنە میژووبیەیی بەرێزان مام جەلال و کاک مەسعود لە ساڵی 1992دا گیراوە!))

گۆشەیی "دیمانەیی خەیاڵی" .. گۆشەییە کە دەکرێت دوو حەفتە جارێک میوانداری بەرپرسیکی کوردستان بکات (هەلبەتە ئەگەر بەخەیاڵ پزای بن!) ..

تێبینییەکی گرتگ؛ لە کاتی کە ئەم دیمانانە هەموویان دیمانەیی خەیاڵین، پێدەچێت جار جارێک ماوەی نێوانیان لە دوو حەفتە کە مەتر یان زیاتر بن، چونکە مەرج نیە دوو حەفتەیی خەیاڵ پراوێر دوو حەفتەیی راستەقینە بێت ..

دیمانەییە کە لە گەڵ یەکیەک لە گەورە بەرپرسیانی یە ککرتنی هەردوو ئیدارە کە
سازدانی دیمانە؛ ئەفسانە 15.11.2005

ئێمە گیانی کین لە دوو جەستەدا!

ماوەییەکی زۆرە دەنگۆی یە ککرتنی دوو ئیدارە کەیی باشوری کوردستان بۆتە بنیشتە خۆشەیی سەر دەمی خەلکی و هەریە کە بەجۆرێک دەجیوێت .. هەر دەمەو دەنگ و باسیک بۆلۆدەبێتەو و جگە لە بەرپرسی هەرە گەورەکان، هیچ کەسیکی تر بەتەواوەتی راستو دروستی بابەتە کەیی لا نیە .. لە کاتی کە یە ککرتنی دوو ئیدارە کە، هەرچەندە لە بنەرەتدا بەپروای من هیچ شتی کە لە باری ئیستای کورد ناگۆرێت، پەنگە جۆرە ئاسودەییە ک بەداتە خەلکانی ئاسایی و چیتەر نەپرسن؛ ئەری یە ک دەگرنەو؟ کەیی؟ دە دلمان تەقی کەیی دەبنەو یە ک؟ کەیی دەبین بە یە ک دەنگ؟ .. هتد

من خۆم پێم سهیره که ده بیستم "دوو ئیداره که **یهک ده گرنهوه**"، چونکه لهو حالتهدا باس له دوو شت ده کهین که کاتی خۆی به شیوهیهک له شیوهکان یهک بوون و دواتر جیا بوونهتوه و وا دیسانهوه خهریکن **یهک ده گرنهوه**. به لām له دیدهی منهوه ئهوه دوو ئیداره کوردیه هیچ کاتیک به پێی پێویست و له بنه پرهتهوه یهک نه بوون ههتا ئیستا که **یهک بگرنهوه!** ههر له سه رهتای دامه زران دنیانهوه دوو پارته جیاوازی بوون، دوو پهوتی جیاوازی بوون.. واته پراستریکه بلێین دوو ئیداره که ده بنه یهک! دوو حوکمهته خه یالیه که ده بنه یهک حوکمهتی خه یالی.. هتد به هه رحال ههر بۆ ئه وهی زیاتریک تیشک بخهینه سه ر دوا هه والی یه ککرتنی دوو ئیداره که، ههر به خه یال پرومان کرده گه وه به رپرستیگی ئه وه دوو ئیداره یه، به و ئومیده ی له و باره یه وه وه لām یگی پراشکومان ده ست بکه ویت..

ئه فسانه؛ به رپزم هه رچه نده ئیمه ده وله تیکمان نیه که پێی بلێین "ده وله تی کوردی"، به لām له هه مان کاتدا ده بینین دوو حوکمه تمان هه یه.. ئه مه ش حاله تیکی زۆر ناوازه یه و ده توانم بلیم له میژودا شتی وا پروینه داوه که ده وله تت نه بیئت و له بری حوکمه تیک دوو دانته هه بیئت.. ئیوه چۆن هه بوونی ئه وه دوو حوکمه ته مان بۆ پونده کهنه وه؟ ههر هیچ نه بیئت باشتریک نه ده بوو گه ر یه ک حوکمه تمان هه بوایه، گه ر یه ک بگرن و له جهنگه لی نوێ عیرا قدا بینه یه ک ده نگ؟

وه لām؛ قسه کانت پراسته، به لām خۆی له پراستیدا هۆی ئه وه دوو حوکمه ته ده گه رپه ته وه بۆ سه رده می دوا ی پرا په رین.. ئه وه کاته ئیمه له و پرا وایه دا بووین حوکمه تیکی کوردی زه رو ریئت.. دواتر لیئت ناشارمه وه له پاش بیر کردنه وه یه کی زۆر ئه و جا پرا یارماندا له بری حوکمه تیک دوو دانته عه نابی پیکه بیئین که هه موو مافه کانی گه لی کوردی سته مدیده ده سه ته به ربکات.. وتمان دوو دانته له یه کیک باشتریکه و ئه گه ر ئه میان نه یگرت، ئه وا به شکم ئه و ی تریان بیگریئت.. زۆر به کورتی ده توانم بلیم خه لکی پێیان وایه یه ککرتنی دوو ئیداره که سو دی بۆ کورد زۆر بیئت و به و شیوه یه یه ک ده نگ ده بین و هتد، به لām له بنه پره تدا هۆی سه ره کی دامه زران دنی ئه وه دوو حوکمه ته **"گرتن"** بوو نه ک **یه ککرتن**، مه به سه ته که له وه دا بوو که زۆرترین شت بگرن.. به لām ئه وه ش ههر له به ر دلسۆزی ئیمه یه به رامبه ر ئه م که له به شخورا وه ..

ئه فسانه؛ ببوره، به لām ئه تانه ویت چی بگرن؟

وه لām؛ وه لا خۆی له پراستیدا ئیمه گه یشتوینه ته ئه وه قه ناعه ته ی که هه بوون و نه بوونی ده وله ت وه ک یانسیب وایئت.. جا له و پرا ونگه یه وه (هه ره ک یانسیب) ئه گه ر دوو شه نست هه بیئت باشتریکه له یه ک دانته، واته ئه گه ر ئه م یه که یان نه یگرت، په نگه ئه و ی تریان بیگریئت.. گرتگ ئه وه یه که

به شیوه یهک له شیوه کان یه کیکیان بیگریت و بیبه یتهوه.. ئیمه هه ر له م پروانگه یهوه هه ولمانداوه شتیکی گرتک و پر به ها بگرین..

ئهفسانه؛ هاوار به مالم ئه و شته چیه؟

وهلام؛ ئه و شته له یانسبیبه که زۆر گرتک تره.. ئیمه له ههردوو لاهه بهردهوام ههولمان داوه وهک زۆر بهی شوپتهکانی تری دونیا که بهتاشکرا ئه و شته بیمانایه بگرین و گهلی کورد لهداکهوتووی پرزگار بکهین.. دیسانهوه لیره شدا ههتا زۆر تریک بین باشتریکه، هه ربویه دوو حوکمه تمان ههیه.. زۆر جار تهنا نهت له کوردستانهوه دهستمان بۆ دریز کردوو، بهلام تائیساکه بهداخهوه نهمانتوانیوه بهتهواوهتی دهستی بهین.. هه رچهنده له پرا ده بهدهر چه زمان کردوو بگرین، بهلام چیبکهین تا ئیستا هه ر ههول و بهتهواوهتی دهستمانی لیگیر نه بووه.. بهداخهوه له م وه زع و باره ی ئیستادا گرتنی شتیکی ئاوها گهوره و دووره دهست مهحاله، بهلام پهیمانمان داوه به گه ل که بههه ر شیوه یهک بیته ده بیته هه ر بیگرین..

ئهفسانه؛ ده بیم بلج دلم تهقی.. ئه و شته چیه که ده تانه ویت بیگرین و دهستان نایگان؟

وهلام؛ یهخه ی دوژمنه گیانه کهم.. ده بیته یهخه ی دوژمن بگرین و داوا ی مافی گهله سته م دیده کهمان بکهین.. چهنده ها ساله دوژمنانمان مافمان دهخۆن، ئی خو هه ر ده بیته پرۆژیک له روژان یهخه یان بگرین و لیان بسه نینهوه، ده بیته پرو به پروی ئه و راستیه میژویانه یان بکهینهوه و بیان بلین که ئیمه ی کورد ههین و یهخه تان بهرنایهین ههتا دان به مافه کانماندا نهین.. ئی لیره شدا بوونی دوو حوکمهت باشتریکه، ئهوسا دهتوانین له دوو لاهه ههولی گرتنی یهخه ی دوژمن بهین.. دهتوانین له دوو لاهه داوا ی مافه کانمان بکهین..

ئهفسانه؛ به راستی ئیمه ی کورد هه ر چوارده ورمان له خوا به زیاد نه بیته هه ر هه مووی دوژمنه، ئیتر بۆ هینده دورن؟

وهلام؛ پرسته دوژمنان زۆرن و له چوارده وریشماندان، بهلام خو ههروا به ئاسانی نایه نه بهردهمت تا یهخه یان بگریت، ههروا به ئاسانی نادۆزریتهوه، چونکه هه ندیکیان بۆ ئهوه ی یهخه یان نه گرین خو یان کردوو به دوستی کورد.. زۆر به شیان ناهیلن و ههروا به ئاسانی نالین فهرموو ئهوه ملی کراسه کهم بیگره و چیت ده ویت با بوته جیبه جی بکهم.. له پێشدا ده بیته بیان دۆزینهوه، دواتر ده بیته یهخه یان بگرین، ئینجا قهناعه تیان بییتین و پاشانیش لیان بسیتینهوه.. بهلام جکه لهوانهش وهک وتم "گرتن" هۆی دامه زرانندی ئه و دوو حوکمه ته بوو..

ئەفسانە؛ جگە لە بەخەزی دوژمن شتی تریش ھەبە کە بێگرن؟

وەلام؛ ئەو چۆن چاوەکەم، تا ئیستا چەندەھا شتمان گرتوو و سەدان شتی تریش ماوە کە بێگرن.. ھەر بۆ نمونە دەبیت دز و جەردە و گێرەشیوان و ناحەزانی کوردستان و دیموکراسیەش بگرن.. ئی خۆ ناکریت واز لەو ھەموو بەدەرەفتارانە بھێنن بە ئارەزوی خۆیان بێن و بچن و کوردستانە شیرینەکەمان بشیوین.. سەرلەنوێ لەم بارەبەشەو ھەبوونی دوو حوکمەت باشتریکە بۆ گرتنی ئەو کەسانە و دەتوانین بەو شیوەیە زیاتریکیان لێبگرن.. بەلام بەدەر لەوانەش، دەبیت شتیکی گرتنی تریش بگرن..

ئەفسانە؛ ئەویان چیه بەرێزم؟

وەلام؛ دۆست.. دەبیت دۆستیش بگرن، ھەتا دۆستمان زیاتریک بیت باشتریکە بۆ گەلی کوردی ستەم دیدە، دۆنیا گۆراوە و ھیچ شتیکی وەک جارێک نەماوە و بەتەنھا پێم وانیە بتوانیت شتی گەورە بگرت.. لەم سەردەمەدا دەبیت زوو زوو شتیکی بەرەڵا بکەیت و شتیکی تر بگرت، دەنا ھەقت دەخۆن، ھەربۆ نمونە دەبیت ھەولبەدین پۆستە گەورەکان بگرن، ئەگینا خەلکی تر دەیانگرن.. لەبەر ئەو ھۆیە جاروبار سەفەری دەرەوی ولاتیش دەکەین.. دیسانەو ھەم بەرەبەشەو..

ئەفسانە؛ .. ھەبوونی دوو حوکمەت باشتریکە و زۆرتریک دەگرن.. وایە؟ توخوا نەتویست وا بلیت؟

وەلام؛ بەلی وایە، وا خەریکە لە رەوتی بێرکردنەو و شیوەی تیگەبەشتمانی تێدەگەیت، لەراستیدا ھەر ھەموو ئەو گرتنە لەبەر خاتری دڵسۆزی گەلی کوردە ستەم دیدەکە.. دامەزراندنی دوو حوکمەتیش لەبەرئەتەو ھەر لەبەر ئەو ھۆبەو.. دەنا ئێمە گیانیکین لە دوو جەستەدا.. گەر سەرنجت داویت تارا دەیک جگە لە ناوەکانمان ھەموو شتیکی ترمان کوتومت وەک یەکە.. ھەر بۆ نمونە ھەرچی بوجە و دارایی ھەردوولامانە زۆر بە روو و ئاشکرای خراوتە روو و ھیچ پەردە و پۆشاکیکمان پێدا نەداوە، ھەموو کەسێک دەتوانیت بزانیت پردیک یان پرۆژەیک چەندی تێچوو و بەبج ئەو بیگەین بە ھەلا و منەت بەسەر گەلەو بە تەلەفیزۆنیش نیشانی دەدەین و بری پارەکەش ئاشکرا دەکەین.. دواتریش چەند جارێک بەدەستی ئانقەست لە دەنگ و باسەکاندا ھەر پێشانی دەدەینەو و پێشانی دەدەینەو بۆئەو کەس گومان نەکات و نەلیت ئەو ھەموو پارە و مۆلکەلی دەولەت چیان بەسەردیت و چۆن سەرف دەکری..

جاری وا هه‌بووه پردیکی بچکۆله‌مان دروستکردوو و له‌بەر هۆی گرانی که‌ره‌سه‌ی بینا 150 بۆ 200 هه‌زار دۆلاری تیچوو، به‌لام گویمان نه‌داوه‌تی و وه‌ک خۆی پراستی‌ه‌که‌مان له‌ که‌نالی ته‌له‌فیزۆنه‌کانی که‌له‌وه‌ بۆلا‌کردۆته‌وه. دواتریش به‌داخه‌وه‌ بیستومانه‌ته‌وه‌ خه‌لکی ورده‌ گله‌بیان کردوو و وتووایه‌ ئاخ‌ر چۆن پردیکی ئاوها بچکۆله‌ی چهند مه‌تری که‌ به‌هه‌زارحال سه‌یاره‌یه‌کی به‌سه‌ردا ده‌پروات، ئه‌و هه‌موو هه‌زار دۆلاره‌ی تیچوو؟ به‌لام ئیمه‌ گویشمان نه‌داوه‌تی، چونکه‌ پراستین و دلسۆزین و نه‌هاتووین پاره‌که‌ به‌شپوه‌یه‌کی خراب زایعکه‌ین یان نه‌هاتووین نیوه‌ی بخه‌ینه‌ گیرفانی خۆمانه‌وه، بگره‌ زۆرجار له‌ گیرفانی خۆمان پاره‌مان خستۆته‌ سه‌ر پرۆژه‌کان و قه‌تیش باسمان نه‌کردوو.

ئه‌فسانه؛ به‌لام به‌پراستی پیت ناخۆشنه‌پیت جارجاریک ده‌بیستین هه‌ندی له‌و پاران هه‌په‌لوش¹ ده‌کریین؟!

وه‌لام؛ ئی چاوه‌که‌م دیسانه‌وه‌ گرته‌که‌یه. ئه‌ی پیم نه‌گوتیت بوونی دوو حوکمه‌ت باشتریکه‌ بۆ گرتنی دز و جه‌رده‌کان؟ ئه‌و هه‌موو دزانه‌ چۆن به‌ یه‌ک حوکمه‌ت ده‌گیریین؟ بیگومان هه‌تا پاره‌ زۆرییت، دزو جه‌رده‌ش زۆرده‌بن. جاران پاره‌ که‌مبوو، له‌به‌رئه‌وه‌ ژماره‌ی دزه‌کانیشمان که‌م بوون. ئیستا که‌ پاره‌ زۆره‌ و دزیش زۆر بووه، پروات هه‌پیت ئه‌گه‌ر دوو حوکمه‌تمان نه‌بوايه‌ ئیستا دز به‌پرۆژی نیوه‌پۆ چاوی پیاوی ده‌رده‌هیتا. هه‌ر به‌ ئاشکرا وه‌سلێ شته‌کانیان ته‌زویرده‌کرد و خپ‌ پاره‌که‌یان ده‌خسته‌ گیرفانیانه‌وه. هه‌رئه‌وه‌نده‌ت ده‌زانی فلان که‌س له‌پاره‌ی که‌ل و شه‌هیدان کۆشکی وه‌ک کۆشکی سپی له‌ هه‌ره‌ گرانت‌ترین که‌په‌کی شاردا قوتده‌کرده‌وه. یان بۆ نمونه‌ پریزیک دوکان و ده‌ دوانزه "مۆنیکا"ی له‌به‌رده‌م ماله‌کانیادا پریزده‌کرد. به‌س نیه‌ دوو حوکمه‌تمان هه‌یه‌ و ناھیلین شتی وا پ‌وبدات. ئیمه‌ هه‌موویان ئه‌گریین، ئه‌وه‌ی یه‌ک تۆزقال له‌ خه‌ت لابات یه‌کسه‌ر ئه‌یگریین، ئه‌ی دوو حوکمه‌تمان بۆ چیه‌، ئه‌گه‌ر شتیکی وا نه‌گریین؟ ئیمه‌ به‌رده‌وام له‌وانه‌

¹ هه‌په‌لوش؛ وشه‌یه‌کی دیرینی کوردیه، له‌ بنه‌په‌تدا له‌ وشه‌ی "هه‌په‌لوش"ی ئاف‌یستاییه‌وه‌ هاتوو. ده‌لین کاتی خۆی زه‌رده‌شت به‌ ئه‌هریمه‌نی وتوو؛ "که‌نمی جوتیاره‌کان "هه‌په‌لوش" مه‌که، ئه‌گینا دواتر ئه‌هورامه‌زدا خۆت "هه‌په‌لوش" ده‌کا. به‌هه‌رحال ئه‌و وشه‌یه‌ ماوه‌یه‌کی زۆر بوو دیارنه‌مابوو (وابزانم چووبوو بۆ سه‌فه‌ر بۆ ولاته‌کانی ته‌نیشتمان!)، به‌لام له‌م چهند ساله‌ی دوایدا دیسانه‌وه‌ قوت له‌لای خۆمان سه‌ری هه‌لداوه‌ته‌وه‌ و له‌وه‌ش ده‌چیت پ‌ۆژ له‌دوای پ‌ۆژ زیاتریک به‌کاربه‌یت‌ریت. به‌کورتی واته‌ خواردنی ماف و پاره‌ی که‌سیک یان چهند که‌سیک یان که‌لیک به‌دزیه‌وه‌ و به‌ناهه‌قی. بۆ نمونه‌ باوه‌ له‌م سه‌رده‌مه‌دا ده‌لین؛ فلان مه‌سئول پاره‌ی پ‌ۆژه‌که‌ی هه‌په‌لوش کرد. یان فیسار مه‌سئول به‌ئاشکرا له‌گه‌ل به‌پ‌ۆه‌به‌ری فلان شوپندا به‌شه‌ریکی چهند ته‌نیک قیریان هه‌په‌لوشکرد.

www.kurdistanet.org

ده گرین.. به لām جگه له گرتنی ئەو دز و جەردانه و ئەو شتانهی تریش که باسمان کرد، به پراستی ده بیئت شتیکی هەر زۆر زۆر گرنگی تریش بگرین..

ئەفسانە؛ بۆ خاتری خوا ئەو یەکهیان چیه؟

وہ لām؛ به رههه..

ئەفسانە؛ به رهههه سālح؟

وہ لām؛ نا نا، گیانه کهم.. تۆ بهیله قسه کهم تهواوبکهه.. ده بیئت به رهههه بگرین، ده بیئت به رهههه می خهباتی ئەو هه موو سāl هه لپژین و بیخهینه به ردهستی ئەو خه لکه رهش و پوته.. ئی خو ناییت پهنجی ئەو هه موو شههید و ئەنفالکراو و کیمیا بارانه هه روا بهی به رهههه و بیهوده بپروات.. شتی وا ده بیئت؟ دیسانه وه لی رهههه..

ئەفسانە؛ .. هه بوونی دوو حوکمهت باشتریکه و زۆرتریکه ده گرن.. وایه؟

وہ لām؛ وایه پراستده کهیت.. گرتن باشه برا، له دونیادا له گرتن خوشتریکه نیه.. هه موو ژیان هه گرته.. سه رتا پای ژیان به گرتن دهست پیده کات و به گرتنیش کوتایی دیت؛ تۆ بپروانه.. هه ر که له دایک ده بین یه که سه ر مه مک ده گرین، نزیکه ی سālیک دواتر پیده گرین و له کوتایشدا مردن ده مانگریت.. له کاتی ژیانیشدا به ردهوام یان شتیکه ده تگریت یا خود شتیکه ده گریت.. جاری وا هه یه فیکره یه ک ده تگریت و هه موو دنیا پیت بهر نایات، چونکه واده زانیت له سه ر هه قیت.. جاری وایه که سیک له قافدا ده گریت، چونکه خه ریکه شتیکی قۆرپکات.. یان ده چیت بۆ پراو و که ویک یان ماسیه ک ده گریت، چونکه هه زت لیته تی.. یان له پریکدا کۆمه لچ چه کدار چوارده ورت ده گرن، چونکه به دلی ئەوانت نه کردوو و په خه نت لیگرتوون.. گرتن و گرتن و گرتن.. هه موو ژیان هه گرته، بژین ئەوانه ی که شت ده گرن.. له بنه په تدا هه ر که سه و به بیانوی شتیکه وه شتیکی دیاریکراو ده گریت.. هه ر بژین ئەوانه ی که به دریزی ژیان یان شتیکه له شته کان ده گرن.. گرنگ ئەوه یه هه می شه شتیکه بگرین.. به پراستی ئەم ژیا نه بهی گرتن هیچ مانایه کی نیه.. به پراستی وه ک وتم هه ر له دایک بوونمانه وه هه تا مردنمان یان شتیکه ده گرین یان عه ودالی گرتنی شتیکی.. هه ربۆیه دوو حوکمه تمان هه یه، بۆ ئەوه ی هه تا ده کریت زیاتریکه بگرین..

ئەفسانە؛ ئەزانی ئەوه نده باسی گرنت کرد، منیش به پراستی ئا ئیستا که هه زده کهم شتیکه بگرم و به لām هه رچه ند ده کهم له پوم نایهت پیت بلیم؟

www.kurdistan.net.org

وهلام؛ ئن بۆ له پروت نایهت گیانه کهم؟ خۆ وه کو سهلماندمان هه موو ژیان هه ر گرتنه هه یاته کهیه و هه ر که سه ی به بیانوی شتی که وه شتی کی دیاریکراو ئه گریت.. ده فهرموو بلن، بزائم تۆ ئه ته ویت چی بگریت؟

ئهفسانه؛ وه لا ئه مه ویت.. ئه مه ویت هه ر بۆ یادکاری ره سمیک له گه ل جه نابتا بگرم..

وهلام؛ وتم ئاخۆ ده لیتی چی.. ده فهرموو کامیترات پییه و چرکه ی لییه ستیته، به لام بۆ خاتری خوا دواتر بلاوی نه که یته وه..

ئهفسانه؛ نا.. نا، خۆ مندا ل نیم... له لای خۆم هه لی ئه گرم، گه ر متمانه شت پیم نیه ئه یده م به خۆت هه لیبگره..

afsane1@myway.com